

beBRiGHT

Have a brighter day !

เพื่อชีวิตวันใหม่ที่สดใสกว่า

ลำดับที่ ๓๙

เกี่ยมแซะ มือกระบี่กีวี่เซน

ผู้เขียน : โซติช่วง นาดอน

ราคา : ๑๘๐ บาท

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ ISBN : 978-616-7005-24-9

พิมพ์ครั้งแรก : ธันวาคม ๒๕๕๓

พิมพ์โฆษณาครั้งนี้ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ตามกฎหมายแล้ว

© สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

ไม่อนุญาตให้สแกนหนังสือ หรือคัดลอกเนื้อหาส่วนหนึ่งส่วนใดเพื่อการสร้างฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่ได้รับการอนุญาตจากสำนักพิมพ์และเจ้าของลิขสิทธิ์แล้วเท่านั้น

บรรณาธิการเล่ม : ปองวิทย์ ศุภวงศ์

ออกแบบปกและรูปเล่ม : วิสิทธิ์ โพธิ์วัฒน์

พิมพ์ที่ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด

เจ้าของ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา : บริษัทสภาพบุ๊คส์ จำกัด

กรรมการผู้จัดการ : วรพันธ์ โลกิตสถาพร

ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ : สัญญลักษณ์ โลกิตสถาพร

บรรณาธิการบริหาร : ประวิทย์ สุวณิชย์

บรรณาธิการที่ปรึกษา : ประดับเกียรติ ตุมประธาน

ผู้จัดการฝ่ายผลิต : ธิญาภัทร์ ฟองไชย์

ผู้จัดการฝ่ายขาย : กิ่งแก้ว ลิขะไชย

ผู้จัดการฝ่ายลิขสิทธิ์ต่างประเทศ : สินธุ์ พรสว่างโรจน์

จัดจำหน่ายโดย : บริษัทสภาพบุ๊คส์ จำกัด

๑๘ ซอยลาดปลาเค้า ๖๓ ถนนลาดปลาเค้า แขวงอนุสาวรีย์

เขตบางเขน กรุงเทพฯ ๑๐๒๒๐

โทรศัพท์ ๐-๒๕๔๐-๓๘๕๕-๖ โทรสาร ๐-๒๕๔๐-๓๘๗๐

กองบรรณาธิการ e-mail : stpbook@yahoo.com

ฝ่ายสำนักงาน e-mail : info@satapornbooks.com

www.satapornbooks.com

เกี้ยมแซะ
มือกระปี่กีเขน

劍
客

คำนำของผู้เขียน

๔] 客 เจียนเค่อ ในสำเนียงจีนกลาง หรือ เกี่ยมเซะ ในสำเนียงแต้จิ๋ว หมายถึง มือกระบี่ผู้เยี่ยมยุทธ์ นักบู๊ฝีมือระดับสามัญย่อมมีอาจใช้ฉายาว่า “เกี่ยมเซะ” ได้ จึงเป็นความไฝ่ฝันของนักบู๊ที่จะบรรลุความเป็น “เกี่ยมเซะ” แล้ว “เกี่ยมเซะ” มาเกี่ยวอะไรกับธรรมะเซน?

เป้าหมายความไฝ่ฝัน หรืออุดมคติของผู้ศึกษาเซนคือการตื่นรู้ การบรรลุธรรม หลุดพ้นจากพันธนาการทั้งปวงที่รัดรั้งผูกพันไว้ให้จมอยู่กับกองทุกข์

ปราชญ์เซนบางท่านจึงใช้คำว่า “เกี่ยมเซะ-มือกระบี่” เปรียบเป็นภาวะการบรรลุธรรม

จื่อเล่อ พระอาจารย์เซนในยุคราชวงศ์ถัง ใช้

คำว่า “เกี่ยมแขะ” มาเปรียบเทียบกับการบรรลุธรรม
การตื่นรู้ ท่านเขียนว่า

๐ สามสิบปี แสงหา มือกระบี่

ก็หนักก็ ใ้ไข่ม้วน แตกกิ่งอ่อน

นับแต่เห็น ดอกท้อ อรชร

จนถึงตอน นี้ไว้ ไ้กัขา ๐

ฝึกฝน ฝึกฝน ด้วยปรารถนาจะเป็นเกี่ยมแขะ-มือ
กระบี่ หรือการบรรลุธรรม มาถึงสามสิบปี เสียเวลา
นานนักก็ยังไม่บรรลุ แต่เมื่อได้พิจารณาจนเข้าใจถึง
สัจจะแห่งโลกธรรมชาติ ความเปลี่ยนแปลงของฤดูกาล
ของธรรมชาติ ใ้ไข่ม้วน ใ้ไข่ม้วน ดอกไม้แย้มบานแล้ว
ร่วงหล่น ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเป็นอนิจจัง อนัตตา มันเป็น
เช่นนั้นเอง?

ผู้เขียนชอบบทกวีเซนบทนี้มาก นี่เป็นเหตุผลข้อที่
หนึ่งที่ทำให้ผู้เขียนเลือกใช้ชื่อหนังสือเล่มนี้ว่า เกี่ยมแขะ

หนังสือเล่มนี้พยายามอธิบายธรรมะเซน ผ่านทาง
บทกวีของนักกวีชาวจีนที่เลื่อมใสในกายเซน ผู้เขียน
เห็นว่ามันมีค่าทั้งด้านเผยแผ่ธรรมะและด้านเผยแพร่
วรรณคดีจีน

“กวี” ก็เป็นอุดมคติ เป็นความใฝ่ฝัน ที่บรรลุถึงได้ยาก เช่นเดียวกับ “เกี่ยมแซะ-มือกระบี่”

บทกวีเชนที่ผู้เขียนรวบรวมมาแปลชุดนี้ เป็นบทกวีที่เยี่ยมยอดทั้งด้านภาษาสำนวนและความหมายทางธรรม นี่เป็นเหตุผลข้อที่สองที่ทำให้ผู้เขียนเลือกใช้ชื่อหนังสือเล่มนี้ว่า—เกี่ยมแซะ

หนังสือเล่มนี้พัฒนาปรับปรุงขึ้นจากหนังสือเรื่องความสงบสุขแห่งฉาน (ฉานทรรศน์) ของผู้เขียนเอง (พิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๐) โดยได้ขัดเกลาสำนวนและเพิ่มเติมเนื้อหาขึ้นอีกประมาณหนึ่งในสามของเล่ม หนังสือเล่มนี้จึงสดใหม่และสมบูรณ์กว่าการจัดพิมพ์เล่มแรกมากทีเดียว

ผู้เขียนหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะมีคุณประโยชน์ต่อผู้อ่านที่ใฝ่ “รู้ลึก” “รู้จริง”

หนังสือเล่มนี้เป็นเพียงปลายนิ้วที่ชี้สู่เป้าหมาย การเข้าถึงเป้าหมายนั้น จำเป็นที่ทุกท่านจะต้องแบกภาระแห่งสังขารของท่าน บากบั่นไปถึงด้วยตนเองเท่านั้น ไม่มีใครทำแทนท่านได้

คารวะธรรม

โชติช่วง นาดอน

มกราคม ๒๕๕๓

โชติช่วง นาดอน : ๗

สารบัญ

เนาวรัตน์เขียนกวี	๑๒
เซน : จากอินเดียถึงจีน	๑๖
เกี่ยมเขะ : มือกระบี่กวีเซน	๓๒
ดาบคมตัดปอยุ่	๔๒
ยิ่งใหญ่ยิ่งทุกข์	๔๖
จากฮ่องเต้สู่นักโทษ วิถีโลกย์ที่หลีกเลี่ยงได้	๕๒
ทุกชีวิตต้องตาย	๕๙
กาลกินตัว	๖๒
กาละ-โอกาส-สถานที่	๖๙
ดี-ชั่ว	๗๒
ความเป็นอนิจจังแห่งชีวิต	๗๖
อย่าปล่อยชีวิตว่างเปล่า	๘๐
หาทางออกที่ไหน?	๘๔
อย่าติดกรอบคัมภีร์	๙๐
ทางออกอยู่ที่สุญญะ : ภู่หมินกวน	๙๖
โลกุตระกับโลกียะ : สมมติสัง	๑๐๐
หวางเหวย : กวีพุทธ	๑๑๖
ตู้ฝู่กับเซน	๑๒๖
ฝ่าเมฆจึงเห็นธรรม	๑๓๒

ในเคลื่อนมีนึ่ง	๑๓๖
หัดคิดกลับตาลปัตรเสียบ้าง	๑๔๒
ลึกกว่าประสาทสัมผัส	๑๔๘
ธรรมชาติคือธรรม	๑๕๔
ธรรมอยู่แวดล้อมเรา	๑๖๐
ต้องมองเห็นชัดด้วยตนเอง	๑๖๔
มีสตียู่กับปัจจุบัน	๑๖๘
ปลีกวิเวก	๑๗๔
อนาคาริก	๑๘๐
ตถาตา...เช่นนั้นเอง	๑๘๖
ไม่ถูกผูกมัด ลอยสบายๆ เหมือนเมฆ	๑๙๒
ดอกไม้แดง	๑๙๖
ตกปลาหอะไร	๒๐๐
ความว่าง	๒๐๔
สัญญาตาวิหาร	๒๑๐
ยอดสุดของพยับยอด	๒๑๖
ถือบวชในใจ	๒๒๐
ภาคผนวก	
หลักนิรกรรมของเต๋า	๒๒๖
บทกวีภาษาจีน ของ โชติช่วง นาดอน	๒๔๓

อุทิศแด่

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ เขียนกวี

เนาวรัตน์เขียนกวี

ชื่อเขียนจิวเป่าสื่อ
หลิวปี่เหวินหลินชื่อ

สื่อว่ายเถาหยวนกง
จิวฉื่อจ้านอิงฉง

诗仙 “九宝石”，
世外桃源公。
流笔文林赐，
君子赞英雄。

๐ “เนาวรัตน์” เทียบได้

“เขียนกวี”

คำหาดวรรณนาลี

แซ่ซ้อง

สวนดอกท้อเมธี

เหนือโลกย์

นรชนสรรเสริญก้อง

เหตุกล้าโดยธรรม ๐

ร้อยเรียงในวันล้ออายุ พ.ศ. ๒๕๕๑
โชติช่วง นาดอน

賦得詩仙 “娜 娃 啦”

詩仙九寶石
世外桃源公
流筆文林賜
君子簪英雄

觸 川 納 頓

十八日三月二〇〇八年

เก๋ยมแขะ
มือกระปี่กีเซิน

剑
客

เซน : จากอินเดียถึงจีน

พระศากยมุนีพุทธเจ้า เป็นคนเผ่าอารยันแห่งอินเดีย
แต่คนจีนก็กราบไหว้ ไม่ตะขิดตะขวงใจ
คนไทยก็กราบไหว้ ไม่ตะขิดตะขวงใจ ทั้งๆ ที่เวลา
พบเห็นแขกอินเดียจริงๆ ก็มักจะนึกหมิ่นแคลนเขา
แต่สำหรับพระพุทธรูปอันเป็นบุคลาธิษฐาน เป็น
สัญลักษณ์แทนสัจธรรมที่พระพุทธเจ้าประกาศไว้ เป็น
สิ่งสากลที่คนทุกชาติพันธุ์เคารพบูชาได้อย่างไม่ตะขิด
ตะขวงใจ

เมื่อปี ๒๕๓๓ ขณะผู้เขียนเข้าชมวัดหอนาซาน
วัดนิกาย “ฉวน” (เซน) โบราณอันมีชื่อเสียงแห่งเมือง
ชู่โจว ได้เข้าชมสักการกราบไหว้พระพุทธรูปปางต่างๆ
เกิดอุทานธรรมขึ้นดังนี้

๐ ธรรมะ อยู่ที่ไหน

อยู่ที่ องค์พระ หรืออะไร

พระแขก จีน ไหว้ ทำไมกัน

ไหว้คริสต์ ไหว้ข่ง องค์อาหล่า

ไหว้มารกซ์ ไหว้เทวดา พาฟงฝั่น

อุดมการณ์ ยิ่งเพริศ ยิ่งเมามัน

ทั้งดาบเสียบ อาจพลัน พบพุทธะ ๐

วัดหอนซานเป็นวัดเก่าแก่ หน้าวัดมีสะพานหินทอดข้ามคลอง ภายในวัดมีระฆังยักษ์ลูกหนึ่ง สูงสักสองเมตรครึ่งเห็นจะได้

นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่ไปถึงวัดหอนซาน จะต้องไปตีระฆังลูกนี้ให้ได้ นัยว่าจะได้บุญมาก ซึ่งทางวัดก็เก็บค่าขึ้นชมและค่าตีระฆังมาบำรุงวัดได้มากเสียด้วย

การที่ระฆังวัดหอนซานมีชื่อเสียงมากมายนั้นเห็นจะต้องชมเชยกวียุคราชวงศ์ถังท่านหนึ่งชื่อว่า “จางจวี” ท่านเขียนบทกวีที่ไพเราะมาก บรรยายถึงผู้รอนแรมที่จอดเรือพักค้างแรมอยู่แถวๆ สะพานเฟิงเฉียวภายในเมืองซูโจว

จดลำคำงแรมที่เฟิงเจียว

๐ เดือนร่วง หมอกหนาวเคลื่อนฟ้า สุกุณาสะเมอ
อาตุรชน ชมต้นเฟิงริมน้ำและแสงประมงริบหรี
ระม้งที่ยงคิ่น จากวัดห่านซาน นอกเมือง
สื่อเสียงมา ถึงเรือจ้างนี้ ๐

枫桥夜泊

月落鸟啼霜满天
江枫渔火对愁眠。
姑苏城外寒山寺
夜半钟声到客船。

张继

วัดหানซานเป็นวัดนิกายฉานหรือเซน ในวัดร่มรื่น
สงบวิเวก มีบรรยากาศที่น้อมนำถึงธรรม

วัดหานซานสงบวิเวกดีจริง ๆ แม้จะมีนักท่องเที่ยว
เข้าชมไม่น้อย แต่วัดหานซานแห่งซุโจวยังเปี่ยมด้วย
บรรยากาศแห่งธรรมะเป็นที่ชื่นอกชื่นใจอิ่มเอมใจยิ่งนัก

เมื่อท่านเจ้าอาวาสทราบบว่าเราเป็นคณะชาวพุทธ
จากประเทศไทยท่านก็ได้ต้อนรับเป็นพิเศษ เปิดวิหารเก่า
ให้ชมวัตถุโบราณหลากหลาย และสิ่งหนึ่งแม้จะมีไช
โบราณวัตถุแต่ก็มีค่ามากคือพระพุทธรูปจากประเทศไทย

๐ เยือนวัด หานซาน ในคราวนี้

ซาบซึ้ง ธรรมชาติ สะอาดรื่น

ร่มเย็น ธรรมะ กลมกลืน

มิตรภาพ ยั่งยืน จีน-ไทย ๐

ปรัชญาพุทธจากอินเดียแพร่หลายถึงแดนจีนมา
นานมากแล้ว และแม้ว่าชาวจีนจะมีระบบปรัชญาของตน
อยู่แล้ว แต่ปรัชญาพุทธสายมหายานก็ฝังลึกเข้าถึงจิตใจ
ของชาวจีนมาทุกยุคสมัย

หนทางใดถูกต้อง ผู้คนย่อมมุ่งสู่หนทางนั้น

พุทธศาสนาแพร่จากเอเชียกลางเข้าถึงดินแดนจีน ตั้งแต่ยุคราชวงศ์ฮั่น คือในราว ๗๐-๕๐ ปี ก่อนคริสตกาล ใช้เวลาหลายร้อยปีจึงมีชาวจีนบรรพชาอุปสมบทเป็นพระภิกษุใน ค.ศ. ๓๕๕

แรกๆ ในฐานะที่เป็นระบบความคิดของคนต่างแดน เป็นของ “นอก” การเผยแผ่ศาสนาพุทธต้องประสบกับปัญหานานัปการ

แต่เมื่อถึงช่วงประมาณ ค.ศ. ๕๐๐ พุทธศาสนาก็ได้หยั่งลึกอย่างมั่นคงขึ้นได้ในหัวใจชาวจีน เกิดวัดวาอารามมากขึ้น เกิดศิลปกรรมเกี่ยวเนื่องกับศาสนาพุทธมากขึ้น อย่างน่ามหัศจรรย์

สาเหตุแห่งความสำเร็จในการนำพุทธปรัชญาหยั่งลึกในดินแดนจีนนั้น สมควรจะยกให้แก่ความพยายามแปลคัมภีร์ต่างๆ ออกเป็นภาษาจีน ชาวจีนมีวัฒนธรรมหนังสือสูงอยู่แล้วการเผยแผ่พุทธปรัชญา หากจำกัดอยู่แต่เพียงผู้รู้ภาษามคธ สันสกฤต หรือแขกอื่นๆ แล้ว พุทธปรัชญาคงไม่มีวันฝังลึกในแดนจีนได้

คัมภีร์ “ปารมิตาสูต” “สังฆธรรมะปุณฑริกะสูต” ก็เชื่อกันว่าแปลมาตั้งแต่ยุคราชวงศ์ฮั่นแล้ว

ปราชญ์อินเดียคนสำคัญที่มีส่วนในการแปลเผยแผ่คัมภีร์มากมายคือ ท่านกุมารชีวะ ท่านผู้นี้

ถูกนำตัวไปจีนในฐานะเชลย เมื่อ ค.ศ. ๓๘๔ แต่แล้วก็ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานคณะธรรมทูต ได้รับการอุปถัมภ์อุดหนุนจากองค์จักรพรรดิ ท่านกุมารชีวะได้แปลคัมภีร์ต่าง ๆ เป็นภาษาจีนถึงสามร้อยผูก ทำให้พุทธปรัชญาสายมหายามีกระแสเจริญแพร่หลาย คัมภีร์สำคัญที่ท่านแปลคือ “คัมภีร์สัตยสัทธิตาสตร์” นับเป็นการให้กำเนิดนิกายสัตยสัทธีขึ้นในจีน ผลงานของท่านได้รับความนับถืออย่างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาหนังสือที่ท่านแปลออกมานั้นไพเราะซาบซึ้งยิ่ง จนถือเป็นแบบฉบับของภาษาชั้นสูงในยุคนั้น

และศิษย์ชาวจีนของท่านกุมารชีวะนี่เอง ที่รจนาคัมภีร์อธิบายให้ปรัชญาเต๋าสอดคล้องเข้ากับพุทธได้สนิท

พุทธสอนเรื่องความแตกต่างระหว่าง

ภาวะ กับ อภาวะ

นิจจัง กับ อนิจจัง

นิพพาน กับ สังสารวัฏ

เต๋า สอนเรื่องความแตกต่างระหว่าง

有 (เอี้ยว) – มี กับ 无 (อู่) – ไร้ หรือ สุนฺญะ

动 (ตัง) – เคลื่อน กับ 静 (จิ้ง) – นิ่ง

有 为 (เอี้ยวเหว่ย) – กรรม, สังขตะ กับ 无 为

(อู่เหว่ย) – นิรกรรม, อสังขตะ

ศิษย์ของท่านกุมารชีวะอธิบายความคิดพื้นฐาน
ของสองศาสนานี้ให้สอดคล้องกันในขั้นพื้นฐานได้ นับแต่
นั้นพุทธศาสนาก็ไม่อยู่ในฐานะแยกแปลกหน้าของชาว
จีนอีกต่อไป

คนจีนเริ่มอุปสมบทได้ในยุคสามก๊ก

พระเจ้าฮั่นหมิงตี้ จักรพรรดิองค์ที่ ๑๗ แห่งราชวงศ์
ฮั่น (ค.ศ. ๕๘-๗๖) ทรงรับรู้ข่าวคราวจากแดนตะวันตก
ว่ามีศาสนาที่ยิ่งใหญ่ สามารถช่วยมนุษย์ให้พบความสุข
ที่แท้จริงได้ จึงทรงสนพระทัยและจัดส่งพระอนุชา
นำคณะทูตเดินทางไปอินเดียเพื่อเชิญพระไตรปิฎก

คณะทูตไปถึงแถบแคว้นกัษมีระและคันธาระ
อัญเชิญพระไตรปิฎก พระบรมสารีริกธาตุ และภิกษุสอง
รูปคือ พระกาศยปมาตังคะ และพระธรรมรักษ์ไปยัง
เมืองลั่วหยาง (ลกเอี้ยง) ราชธานีของราชวงศ์ฮั่น

พระเจ้าฮั่นหมิงตี้โปรดให้สร้างอาราม ตั้งชื่อว่า
“ไป๋หม่าซือ-วัดม้าขาว” นับว่าเป็นการยกย่องม้าขาวที่
บรรทุกพระไตรปิฎก นับเป็นปฐมสังฆารามแห่งแรกในจีน
และพระกาศยปมาตังคะก็เริ่มแปลถ่ายทอด
พระพุทธรจนะออกเป็นภาษาจีนเล่มแรก ชื่อพระสูตร ๔๒

บท ส่วนพระธรรมรักษ์แปล “ทศภูมิสังโยชน์ภินทณสูตร”

คัมภีร์ที่แปลเป็นภาษาจีนมีบทบาทสูงมาก

บุคคลที่แปลคัมภีร์ออกเป็นภาษาจีนในยุคต้นๆ นั้น นอกจากท่านกุมารชีวะแล้ว บุคคลอีกท่านหนึ่งที่สมควรกล่าวถึงคือท่านอันสิเกา ท่านผู้นี้เป็นโอรสของกษัตริย์แคว้นปาเซีย ท่านทรงสละราชสมบัติให้พระเจ้าอา ออกผนวชแล้วจาริกไปตามสถานที่ต่างๆ จนเข้าไปในเขตประเทศจีน ท่านได้แปลคัมภีร์เป็นภาษาจีนไว้เป็นจำนวนมาก มีทั้งคัมภีร์ฝ่ายสาวกยานและฝ่ายมหายาน

แต่ถึงแม้จะมีคัมภีร์เป็นภาษาจีนมากแล้ว มีฆราวาสชาวจีนเลื่อมใสศรัทธามากแล้วก็ตาม แต่ก็ยังขาดสิ่งสำคัญไปสิ่งหนึ่งไม่ครบองค์พุทธบริษัท ทั้งนี้เพราะราชสำนักจีนยังห้ามชาวจีนออกบวชเป็นนักบวชในศาสนาพุทธ

ทั้งนี้ก็คงเป็นเพราะอิทธิพลของฝ่ายลัทธิขงจื้อ ที่มองว่าการออกบวชนั้นเป็นการทิ้งโลกทิ้งหน้าที่อันพึงมีของมนุษย์ เป็นการทิ้งครอบครัว ไม่ยอมมีบุตรหลาน อันตรงข้ามกับค่านิยมของฝ่ายลัทธิขงจื้อ

การต่อต้านศาสนาพุทธของฝ่ายลัทธิขงจื้อนั้นมีมาตลอดจนถึงยุคราชวงศ์ถัง แรงบ้างเบาบ้าง แล้วแต่จังหวะและสถานการณ์แวดล้อม

การต่อต้านจากฝ่ายลัทธิเต๋าก็มีดำรงอยู่เช่นกัน แต่
ออกจะเบาบางกว่า

มีเรื่องที่ควรจะได้เล่าเป็นเกร็ดไว้สักเล็กน้อย

คือเนื่องจากคนไทยเราอ่านนิยาย สามก๊ก ฉบับ
ของหลัวก้วนจงกันมาก โดยไม่ค่อยรู้ประวัติศาสตร์จริง
ภาพลักษณ์ของโจโฉ โจผี ที่นิยายสร้างขึ้น เป็นภาพของ
ทรราชผู้เลวร้าย หาข้อดีไม่ได้

แต่ทว่าโจโฉและโจผีนั้น ในประวัติศาสตร์จริงก็มี
ด้านที่ดีอยู่ไม่น้อย

โจโฉนั้นนับเป็นกวีอย่างเอกอุคนหนึ่งที่เดียว ใน
ด้านเศรษฐกิจก็ได้ฟื้นฟูความเป็นอยู่ของชาวนาให้ดีขึ้น
มาก ในด้านเสรีภาพทางการนับถือศาสนานั้น โจโฉเปิดให้
เผยแผ่ศาสนาได้โดยเสรี เป็นโอกาสให้ศาสนาพุทธซึ่งถูก
อำนาจการเมืองจำกัดกิจกรรมได้มีโอกาสเผยแผ่ได้อย่าง
เสรี

โจผีเล่าก็เป็นกวีที่ควรยกย่องคนหนึ่ง แม้ฝีมือจะ
ด้อยกว่าโจสิดผู้น้องก็ตาม แต่ก็มีเรื่องเด่นที่เป็นผู้เขียน
บทความเชิงวิจารณ์วรรณกรรมเป็นรายแรกของจีน

และที่มีความสำคัญ มีคุณูปการใหญ่หลวงต่อพุทธ
ศาสนาคือ พระเจ้าโจผีผู้นี้ได้อาราธนาพระภิกษุอินเดีย
ชื่อพระธรรมกาละ ไปเป็นพระอุปัชฌาย์แก่ชนชาวจีน

ที่ต้องการอุปสมบท นับเป็นครั้งแรกที่ชาวจีนสามารถ
อุปสมบทได้ภายในเขตประเทศตน (ในรัชกาลก่อนๆ
ชาวจีนยังไม่สามารถอุปสมบทภายในประเทศจีนได้)

และพระธรรมกาละได้แปลวินัยปาฏิโมกข์ เป็นการ
เปิดศักราชแห่งนิกายวินัยขึ้นในจีน

นอกจากนั้นแล้ว ยังมีพระภิกษุชื่อดังเจหงย (เข้าใจว่า
เป็นชาวเอชียกลาง) จาริกไปเผยแผ่ธรรมในดินแดนง่อก๊ก
ของซุนกวน สามารถชักจูงให้ซุนกวนอุปถัมภ์สนับสนุนได้
นับแต่นั้นศาสนาพุทธจึงแพร่หลายไปทั่วจีนภาคใต้

ดังที่เล่ามานี้ ชาวไทยก็สมควรจะมองเห็นแง่ดีของ
โจโฉและโจผีขึ้นมาบ้าง แม้จะไม่มากก็ยังดี

ความสงบสุขแห่งฉาน

รัชสมัยพระเจ้าเหลียงอู่ตี้ (ค.ศ. ๕๐๒-๕๔๙) ชาว
จีนยกย่องว่าเป็นยุคพระเจ้าอโศกของจีน ในสมัยนั้นพุทธ
ศาสนาได้รับการบำรุงอุดหนุนอุม্মชูจากจักรพรรดิ จนเผย
แพร่อย่างกว้างขวางลึกซึ้ง

พระอาจารย์โพธิธรรม (ตั๊กม้อ) ก็เดินทางเข้าสู่
ประเทศจีน ในสมัยพระเจ้าเหลียงอู่ตี้ี่เอง

แต่ทว่า ตามตำนานเล่ากันว่า พระเจ้าเหลียงอู่ตี้

ไม่ทรงพอพระทัยกับพระอาจารย์โพธิธรรมนัก อาจจะ
เป็นเพราะแนวทางการปฏิบัติไม่ถูกจริตพระองค์

อย่างไรก็ตาม พระอาจารย์โพธิธรรมก็สามารถ
ปฏิบัติธรรมและเผยแผ่แนวคำสอนและหนทางหลุดพ้น
แบบของท่านได้ตลอดอายุขัย ซึ่งแนวคำสอนและวัตร
ปฏิบัติของท่านนี่เอง ที่ต่อมาเกิดเป็นนิกายที่สำคัญ
มากในแผ่นดินจีนและญี่ปุ่น คือนิกายฌานหรือธยาน
(สันสกฤต) หรือฉาน (จีนกลาง) หรือเซน (ญี่ปุ่น)

นิกาย “ฌาน” มีอิทธิพลอย่างลึกซึ้งต่อปัญญาชนจีน
เพราะสามารถประสาน (ความจริงคือพัฒนา) แนวคิดของ
เต๋า นำเอาศัพท์ปรัชญาของเต๋ามาใช้ มาอรรถาธิบายใหม่
ให้ลึกซึ้งและเป็นระบบขึ้น โดยส่วนตัวผู้เขียนมองว่าฉาน
หรือเซนได้อธิบายพุทธปรัชญาโดยใช้คำศัพท์เต๋า ทำให้
ชาวจีนรับได้ง่าย ซึ่งก็ประสบความสำเร็จอย่างสูง กระทั่ง
ปัญญาชนก็ยังแยกเต๋ากับเซนให้แจ่มชัดได้ยาก (ความ
จริง “เต๋า” ไม่ใช่เซนหรือพุทธ แต่นักคิดยุคหลังๆ มักจะ
อธิบายปรัชญาเต๋าของเล่าจื๊อและจวงจื๊อตามนัยของเซน)

มีบทกวีจีนมากมาย ที่อาจถูกมอง ถูกตีความ
เป็นบทกวีชมธรรมชาติอย่างตื้นๆ แต่หากเราพิจารณา
ใคร่ครวญด้วยฉานธรรมทัศน์แล้ว ก็จะมองเห็นความลุ่มลึก
อีกระดับของบทกวีเหล่านั้น

ขอยกตัวอย่างบทกวีที่แพร่หลายรู้จักกันมากบท
หนึ่ง ชื่อบท “แม่น้ำหิมะ” ประพันธ์โดยหลิวจงหยวน

แม่น้ำหิมะ

๐ สุกุณา ลาลับฝัน พันภูเข
ไรรอยเท้า หมิ่นถนน ผู้คนหาย
พ่อเฒ่าห่ม เปลือกไม้ บนเรือพาย
หนาวหิมะ เดียวดาย นั่งตกปลา ๐

หลิวจงหยวน (ค.ศ. ๗๗๓-๘๑๙)

江雪

千山鸟飞绝，
万径人踪灭。
孤舟蓑笠翁，
独钓寒江雪。

柳宗元

หลิวจงหยวนเป็นกวีเอกคนหนึ่งในยุคราชวงศ์ถัง เป็นชาวมณฑลชานซี ท่านร่วมกับหานอวี้ กวีเอกอีกผู้หนึ่ง บุกเบิกการฟื้นฟูอักษรศาสตร์โบราณในยุคนั้น

นักประวัติศาสตร์คดีเรียกบทกวีแนวของท่านและหานอวี้ว่า “แนวหานหลิว” และจัดเป็นหนึ่งใน “แปดกลุ่มที่ยิ่งใหญ่ในยุคราชวงศ์ถังและราชวงศ์ซ่ง”

บทกวีบทนี้ถูกมองว่าเป็นบทกวีชมทิวทัศน์ ใช้ถ้อยคำเรียบง่าย ให้ภาพทิวทัศน์และอารมณ์ความรู้สึกได้ชัดเจนสะท้อนใจมาก

แม้ความเข้าใจเพียงระดับนั้น ก็ทำให้บทกวีบทนี้มีชื่อเสียง ได้รับการยกย่องมากอยู่แล้ว

แต่ถ้าเรามองให้ลึกเข้าไปอีก ก็จะมีชมชอบและสดุดีบทกวีชิ้นนี้ยิ่งขึ้น

สองวรรคแรกที่ว่า

“สกุนา ลาลับผัน พันภูเข

ไรรอยเท้า หมื่นถนน ผู้คนหาย”

ถ้าพิจารณา จากสายตาคนธรรมดาๆ อาจจะมองว่าเป็นการบรรยายภาพทิวทัศน์ที่ “เกินไป” หรือ “โอเวอร์” แต่มันก็สะดุดใจ สร้างอารมณ์ได้รุนแรง...นี่มองอย่างวรรณศิลป์ระดับพื้นๆ

ต่อไปเชิญเราลองพิจารณาว่า ความนัยที่ซ่อนอยู่
หลังถ้อยคำเหล่านั้นบอกถึงสภาวะอะไร

ในชีวิตจริงมีหรือที่นกจะหายไปจากทั่วท้องฟ้าไกล
ลิบๆ นับพันภูเขา และผู้คนจะเจ็บหายไปไม่มีเหลือร่อง
รอยให้สัมผัสบ้างเลย

ภาวะ “สฤณาลาลับผันพันภูเขา ไร้รอยเท้าหมื่นถน
ผู้คนหาย” นั่นก็คือความว่างหรือ “สุญญตา” สุญญตา
ซึ่งจะเข้าถึงรู้ถึงได้ด้วยตัวของตัวเองเท่านั้น ไม่มีใครอื่น
อธิบายให้แจ่มแจ้งแก่จิตตนได้

ดังภาพของ “พ่อเฒ่าห่มเปลือกไม้บนเรือพาย หนาว
หิมะเดียวดายนั่งตกปลา” ซึ่งแสดงนัยของการละทิ้งโลกีย
ธรรมทั้งหลายทั้งปวง เข้าถึงโมกษธรรมแห่ง “ฌาน” แล้ว

หนังสือเล่มนี้เป็นความพยายามในการอธิบายแก่น
ของเซนด้วยบทกวี เป็น “อุปาย” หนึ่ง ที่อาจจะเหมาะกับ
จริตของคนบางกลุ่ม ไม่ใช่การดันทุรังทำเรื่องยากอยู่แล้ว
ให้ยากขึ้นอีก แต่เป็นงานทดลองอธิบายเรื่องที่ยากยิ่ง
ด้วยวิธีง่ายๆ (สำหรับคนที่ถูกจริตกับกวี)

คำอธิบายเรื่อง “สุญญตา” ที่ดีมาก และตรงกับแก่น
ของเซน ท่านหาอ่านได้จากหนังสือของท่านพุทธทาส
เกือบทุกเล่ม หนังสือเล่มนี้จะมีอะไรใหม่อยู่บ้างก็คงจะ
คือรสกวีนั่นเอง

劍客

เกี่ยมแซะ : มือกระบี่กวีเซน

กระบี่ ๑]

นักอ่านชาวไทยที่นิยมอ่านนิยายกำลังภายในมีเป็นจำนวนมาก นิยายกำลังภายในหรือนิยายบู๊ลิ้มสมัยใหม่ มีประวัติไม่ยาวนาน ส่วนนิยายโบราณที่เป็นต้นกำเนิดนิยายบู๊ลิ้มนั้น “โกวเล้ง” ให้ทัศนะว่า วรรณกรรมประเภท “เสียวซัวจี้สือ” (บันทึกเรื่องสั้นๆ) ยุคราชวงศ์ถังน่าจะเป็นต้นแบบของนิยายบู๊ลิ้ม (อู่หลิน – 武林)

ในนิยายกำลังภายในนั้น อาวุธของฝ่ายธรรมะส่วนใหญ่จะเป็น “กระบี่” (เจียน – 劍)

อาจจะเป็นเพราะในสมัยก่อน บัณฑิตนักศึกษาชั้น มักจะเรียนหนังสือและฝึกเพลงกระบี่พร้อมกันไป บัณฑิตหลายคนก็เคยมีท่วงทำนองชีวิตแบบนักบู๊ (บู๊เฮียบ) บัณฑิตที่มีชื่อเสียงว่าเป็นมือกระบี่ฝีมือดีคือ มหากวี “หลี่ป้อ” (หรือหลี่ไป่)

อักษรคำว่ากระบี่ ในภาษาจีนใหม่ (ตัวย่อ) 剑 ส่วนหลัง (ขวามือ) เป็นสัญลักษณ์ของมีดดาบ 刀 ส่วนหน้า (ซ้ายมือ) เป็นตัวบอกเสียงอ่าน อักษรคำว่ากระบี่ในภาษาจีนเก่า (ตัวย่อแบบเก่า) ส่วนหน้าเป็นสัญลักษณ์ของโลหะ

เทคโนโลยีการตีกระบี่พัฒนาก้าวหน้าสูงมากใน

ยุคขุนขิว-จันทน์ (ราชวงศ์ตองโจว ๗๗๐ – ๒๕๖ ปี ก่อน
คริสตกาล) เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๙ จีนค้นพบกระบี่เล่มที่มีชื่อ
เสียงเลื่องลือในประวัติศาสตร์ นั่นคือกระบี่ของกษัตริย์
โกวเจียน (ในเรื่องนางไซซี) ตำนานว่ากระบี่เล่มนี้เป็น
สุดยอดของกระบี่ ตอนที่ขุดพบนั้นกระบี่เล่มนี้ถูกฝังอยู่
ใต้ดินถึง ๒,๔๐๐ ปีแล้ว แต่ยังมีประกายและยังคมอยู่เลย

ในยุคขุนขิว ชนชั้นสูงและทหารนักรบนิยมห้อย
กระบี่ติดตัวเป็นทั้งอาวุธและเครื่องประดับบ่งชี้เกียรติยศ
กระบี่ที่ห้อยมีไซ้กระบี่เล็ก ๆ สั้น ๆ เรียว ๆ อย่างนักเรียน
เตรียมทหารห้อยหรือกระบี่แบบทหารฝรั่งห้อย แต่เป็น
กระบี่ยาวใหญ่ เป็นอาวุธฆ่าคนได้จริง ๆ

ในยุคขุนขิวเรียกนักบู๊ผู้ฝึกฝนวิชากระบี่ว่า เจียนสื่อ
劍士 พวกเจียนสื่อนี้มีทรงผมพิเศษ มวยผมชี้ขึ้น สวม
หมวกใหญ่หนัก มีสายรัดหมวกแข็งแรงใหญ่โต อาการ
ที่สวมใส่ก็สั้น ที่แต่งกายแบบนี้ก็เพื่อความคล่องแคล่วใน
ยามใช้กระบี่สู้รบ

กษัตริย์แคว้นจ้าว ชื่อ “จ้าวหุ้ยเหวินหวาง” ชื่นชอบ
เลี่ยมคู่มือกระบี่เจียนสื่อมาก จ้าวหุ้ยเหวินหวางอุปการะ
เลี่ยมคู่มือกระบี่เจียนสื่อไว้ถึง ๓,๐๐๐ คน น่าจะเป็น
กษัตริย์ที่เลี่ยมคู่มือกระบี่ไว้มากที่สุดในประวัติศาสตร์จีน
มีมือกระบี่มากมายเช่นนี้ก็ย่อมต้องมีการประลอง

มือกระบี่ หาผู้ที่มีฝีมือยอดเยี่ยม ครั้งหนึ่งเขาเปิดการ
ประลองกระบี่เป็นเวลา ๗ วัน มีมือกระบี่ตายในสนาม
ประลอง ๖๐ กว่าคน

ในยุคขุนชิว นิยมใช้คนที่มีฝีมือบูเข้าไปสังหาร
ศัตรูที่เป็นบุคคลชั้นสำคัญในระยะใกล้ จึงเรียกว่า
“ชื่อเค่อ – 刺客” (มือแทง) มือสังหารที่โด่งดังที่สุดใน
ประวัติศาสตร์จีน และก็ได้รับการยกย่องให้เป็น บู๊เยียบ
– วีรบุรุษนักบู๊ ผู้ยิ่งใหญ่ของจีนคือ “จิงเคอ”

แคว้นหานส่งจิงเคอเป็นทูตนำศิระขุณฐิกคู่อาฆาต
ของจินซีฮ่องเต้และแผนที่แคว้นหานไปถวายให้จินซี
ฮ่องเต้ แล้วจะใช้จิงหะที่ถวายแผนที่ ดึงมิดที่ซ่อนอยู่ใน
แผนที่นั้นแทงจินซีฮ่องเต้ให้ตาย

จิงเคอใช้มือซ้ายจับชายแขนเสื้อของจินซีฮ่องเต้ไว้
ได้ แล้วจะใช้มิดแทง จินซีฮ่องเต้กระชากจนชายแขน
เสื้อขาด หลุดจากมือจิงเคอ แล้วพยายามจะชักกระบี่ออก
ป้องกันตัว แต่กระบี่ยาวมากจึงชักไม่ออก

ก็นี่แหละ กระบี่ประดับเกียรติยศ พอจะใช้จริงกลับ
ติดขัด

มีขุนนางตะโกนบอกจินซีฮ่องเต้ให้ชักกระบี่ออก
ทางด้านหลัง จินซีฮ่องเต้จึงชักกระบี่ออกป้องกันตัว
สำเร็จ จิงเคอกลับเป็นฝ่ายถูกกระบี่ฟันแปดแผลถึงแก่

ความตาย

เรื่องการนิยมนกระบีเป็นเครื่องแสดงเกียรติยศ เป็นของสะสมที่มีค่า ยังมีอีกเรื่องหนึ่ง ครั้งนั้นหลี่จ๋า โอรสของกษัตริย์แคว้นอู่ เป็นราชทูตไปก๊กหลู่ ก๊กฉี ก๊กจั้น ระหว่างทางผ่านพำนักในก๊กสวี่ เจ้าก๊กสวี่ชมชอบอยากจะได้กระบี่ของหลี่จ๋าไว้ครอบครองมาก หลี่จ๋าเองก็ทราบแต่ไม่อาจมอบให้ได้ เพราะกระบี่นั้นเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นราชทูต เขาจึงรับปากเจ้าก๊กสวี่ว่า หลังจากเสร็จภารกิจราชทูตแล้ว จะมอบให้เจ้าก๊กสวี่ แต่หลังจากเสร็จภารกิจเดินทางกลับ เมื่อผ่านก๊กสวี่ ปรากฏว่าเจ้าแคว้นสวี่ตายจากไปแล้ว หลี่จ๋าจึงแขวนกระบี่เล่มนั้นไว้บนกิ่งไม้ข้างสุสานหลุมศพของเจ้าก๊กสวี่ เป็นการแสดงสัจจะของตนและเป็นหลักฐานแห่งมิตรภาพอันถาวร

ในยุคขุนชีว-จันกั้ว มีบันทึกเรื่องราวการใช้ “ชื่อเค่อ – มือแทง” ลอบสังหารศัตรูทางการเมืองกันมาก

ต่อมาในยุคหลังๆ นิยมเรียกนักบู๊มือกระบี่เสียใหม่ว่า “เจี้ยนเค่อ” หรือ “เกี่ยมแซะ” เกี่ยมแซะเป็นคำยกย่องในทางโลกย์ ต่อให้เป็นยอดฝีมือเยี่ยมยุทธ์อย่างไรก็ไม่อาจหลุดรอด “บ่วงแห่งทุกข์” ไปได้ คนเราจึงไม่ควรติดยึดอยู่แค่เกียรติยศ ชื่อเสียง ลาภ ยศ ในทางโลกย์ หากแต่ควรปฏิบัติธรรม เพื่อความดีนั้ฐ บรรลุธรรมทางโลกุตตร

เป็น “เกี่ยมเขะ” ในทางธรรมะ
ใช้ ศีล สมาริ ปัญญา ประดุจกระบี่คม ตัดปมแห่ง
ทุกข์กันเถิด

เกี่ยมแซะ - มือกระบี่ สามสิบปีแสวงหามือกระบี่

๑ สามสิบปี แสวงหา มือกระบี่
ก็หนาก็ที่ ไบไม้ร่วง แตกกิ่งอ่อน
นับแต่เห็น ดอกท้อ อรชร
จนถึงตอน นี้ไร่ ไตกังขา ๑

จื่อเล่อ
อาจารย์ฉาน บุคราวงศ์ถาง

三十年来寻剑客

三十年来寻剑客，
几回落叶又抽枝。
自从一见桃花后，
直至如今更不疑。

志 勒

อาจารย์ผานบางท่านเปรียบเทียบการฝึกตนค้นคว้า
แสวงหาความตื่นรู้ “เห็นธรรม” กับการฝึกปรีวิทย์ยุทธ์

อาจารย์จื่อเล่ออุทานธรรมว่า “เสาะแสวงหามือ
กระบี่-เกี่ยมแขะ (จีนกลางว่าเจียนเค่อ) มาถึงสามสิบปี”
หมายเอาว่า ได้ศึกษาฝึกฝนจิต แสวงหาความตื่นรู้เพื่อ
“เห็นธรรม” มาถึงสามสิบปีแล้วนั่นเอง

ความเป็น “เกี่ยมแขะ-มือกระบี่” มิใช่เรื่องง่ายตาย
คอกำลังภายในย่อมเข้าใจดีว่า ผู้ที่จะได้รับสมญาว่า
“เกี่ยมแขะ” ย่อมมิใช่ชาวชนระดับสามัญ มันผู้นั้นต้องมี
ระดับฝีมือสูงส่ง ผู้คนจึงยกย่องมันว่า “เกี่ยมแขะ”

ได้สมญามายาก ทั้งยังรักษาไว้ได้ยากอีกด้วย

วันใดฝีมือตก หรือถูกผู้อื่นฝึกวิชาฝีมือรุดแซง
ล้ำหน้า “เกี่ยมแขะ” ผู้นั้นก็พ่ายแพ้ผู้อื่น สมญา
“เกี่ยมแขะ” ก็หลุดลอย ไร้ความหมายไปทันที

การเรียนรู้ธรรมในขั้นต้น แม้ว่าจำเป็นต้องมีเป้าหมาย
ว่าจะต้องยกระดับจิตตนให้เป็นถึงขั้นโน้นขั้นนี้ อย่างที่
เถรวาทว่าต้องไปให้ถึงโสดาบัน สกิทาคามี...จนถึงอรหันต์

แต่ก็เป็นเพียงอุบาย กระตุ้นการเรียนรู้ฝึกปรีอใน
ขั้นต้นเท่านั้น

การฝึกวิชาฝีมือ มีเป้าหมายว่าต้องไปให้ถึงระดับ
“เกี่ยมแขะ”

แต่แล้ว “เกี่ยมเขะ” ก็เป็นแค่ “เกี่ยมเขะ” ที่ไม่ยั่งยืน
ที่เป็นอนิจจัง และแท้จริงก็ว่างเปล่าไม่มีคุณค่าใด

การปฏิบัติธรรม หากมีเป้าหมายจะเป็น “อรหันต์”
ก็จะติดเพดานที่ “อรหันต์” หลุดไม่พ้น

สามสิบปีหลงแสวงหาหนทางสู่ความเป็นเกี่ยมเขะ
เวลาผ่านไป ไม่อาจเป็นเกี่ยมเขะ คือไม่พบ “ธรรม”

ทั้งนี้ก็เพราะหลงติดกับ “ความไม่ธรรมดา”

ครั้งพิจารณา “ความธรรมดา” ของโลกหลายๆ หน
หลายๆ ครั้งเข้าไปไม่รุ่งแล้วก็มีตาผลแตกกิ่งอ่อน แตก
ดอกออกมา ดอกบานใบบาน แล้วก็ร่วงโรยหล่นไปอีก
เป็นไปอยู่เช่นนี้รันดร์

โลกเป็นเช่นนี้เอง

รูป กับ สุนฺณฺณะ คือสิ่งเดียวกัน

รูปคือสุนฺณฺณะ สุนฺณฺณะก็คือรูป

ไม่มีสิ่งใดแปลกเป็นข้อกังขาในจิตอีก นับแต่ได้
เข้าใจความ “ธรรมดา” ของโลกแล้ว

จิตก็ไม่มีพันธนาการใดๆ อีกเลย

เคล็ดแห่งฌานก็เพียงเท่านี้ แต่แหม...เสียเวลาตาม
หา “เกี่ยมเขะ” เสียตั้งสามสิบปีเนอะ

劍客